

A katolikus közoktatási intézmények komplex intézményellenőrzése és -értékelése

MÉLTATÁS

DR. PÁPAI LAJOS, PÜSPÖK

A elbecsülhetetlen jelentőségű az a tény, hogy egységes szempontok szerint végezzük az egész ország katolikus iskoláinak ellenőrzését és értékelését, s így egységes szakmai segítségadás, továbbképzés és tanácsadás mellett fejlődik és bontakozik ki az egész katolikus iskolahálózat.

És éppen országos jelenléte miatt ez a program minden bizonnyal hatással lesz az egész magyar közoktatásra is.

Minden iskolának – így remélem, a mi iskoláinknak is – az a célja, hogy felelős, értelmes, aktív és kreatív, közösségi embereket neveljen. Hogy a személyiség „vadhajtásainak” nyesegetése által a ránk bízott fiatal minden képességét kibontakoztassa: Isten, önmaga és a világ felé. Hogy teljes embert neveljen: értelmét, akaratát, érzelmét. Tehát a tudás, a tudásra nevelés a nevelés egyik része.

Ez természetesen lehetetlen a nevelendő fiatal közreműködése nélkül. Ezért is szükséges, hogy a pedagógus,

nevelő olyan legyen, akit a gyerekek „szeretnek”. S ennek egyik feltétele: a legkisebbhez is úgy közeledni, mint az „égő csipkebokorhoz”.

Akiben megvan a tudás és a meggyőződés, aki ezt szeretné átadni, abban a gyerekek megérik a szeretetet akkor is, ha igényes, szigorú, ha nem hajhássza a népszerűséget.

Ha tudást és meggyőződést mondtam, akkor tudást és hitet értettem alatta. Az egyházi iskolák légkörét pedig éppen ez adja meg: az egész tantestület egységes hitbeli meggyőződése, és a tudás légköre.

Az első kérdés nyilván az lesz, hogy mi is az ember? Mi a célja? „Mi végett vagyunk a világon?” Ember-képünkől függ azután a „humanizmusról”, ezen belül a „keresztény humanizmus” mi-benlétéről alkotott fogalmunk is.

Számunkra az ember Isten teremtménye, akit „képére és hasonlatosságára” alkotott, akit személyes barátságával kitüntetett, akivel „dialógusba lépett”, akire rábízta a teremtett világot, s akit örök életre hívott. Az ember az egyetlen olyan teremtmény, akit Isten önmagáért akart, s akit éppen ezért soha nem lehet eszközzé degradálni.

Léopold Sédar Senghor, Szenegál elnöke, egy jelentős tanulmányban megmutatta, hogy a két háború közötti afrikai

értelmiségiek, akiket a marxizmus „kísértett” Franciaországban, Teilhard de Chardin eszméinek hatására találták meg a helyes utat a „Négerségtől” (Négritude) az egyetemes civilizáció felé. Teilhard, ez a keresztény humanista mutatta meg a fiatal néger egyetemistáknak, hogy amit az ember mindenekelőtt kíván, az nem a *jólét*, hanem a *több-lét*. Nem elsősorban élet-színvonalának emelkedése, hanem *személyiségének kibontakoztatása*. És ez csakis a *személyes Istenben való hit alapján* lehetséges, amit a marxista humanizmus – mely ateizmus – elvet. A legvitálisabb kérdésekre Marx tehát nem tudott feleletet adni.¹

Aki megszabadít, az Jézus Krisztus; a belé vetett hit, a kegyelem átformáló ereje. S a *Jézus Krisztusba vetett hit* élő hit, ami a keresztény jellem, meggyőződés, állhatatosság alapja. A Jézus Krisztusba vetett élő hit tesz *valóban szabaddá!* Ez a keresztény nevelés célja.

Így a legtöbb, amit tehetünk: elvezetni a gyermekeket Jézus Krisztushoz, a tudatos, élő, keresztény hitre.

A kereszténység mindig értékelte az oktatást, a nevelést, a kultúrát, a könyvet. Egyesek szerint azért, mert könyv, írás nélkül nem lehetett istentisztelet tartani. Ez is igaz. De az ok mélyebb ennél.

Mikor a kereszténység elindult térítő útján a Római Birodalomban, az akkori értelmiségiek körében (leegyszerűsítve!) két szellemi irányzat volt jelen: a *mítosz* és a *logosz*.

A kereszténység kezdettől fogva a logoszt, a rációt választotta. Ebből eredően a vallást nem a *szokás*, hanem az

igazság kategóriájába helyezte. Tertullianus szerint „Krisztus magát Igazságnak, és nem tudásnak nevezte.”

Ezért kezdettől fogva fontosnak tartották a hit és tudás párbeszédét. Már a II. században Szent Jusztin vértanú azt vallotta, hogy Isten, aki Igéje által teremtett mindent, Igéje által (Logosz!) megvilágosít minden jóakarátú embert. Mindazt, amit a költők, filozófusok vagy írók birtokoltak az igazságból, az az Ő megvilágosító jelenlétének egy-egy sugara. Így a keresztényeknek bátran kell az igazságot kutatni, megismerni.

Mikor Julianus aposztata császár nem zárta be a keresztény iskolákat, csak megtiltotta ott a pogány művek tanítását, a keresztények válasza ez volt: azok ugyanúgy a mi kincseink is.

Keresztény hitünk tehát arra indít bennünket, hogy keressük és kutassuk a kultúra értékeit. Ugyanakkor kultúra és hit találkozása mindig ítélet is egyben. Az Evangélium az a mérce, amely eldönti, hogy bizonyos kultúrákból mi szentelhető meg, és mit kell elvetni.

A II. Vatikáni Zsinat szerint: „(Az Egyház) ragaszkodik a maga hagyományaihoz, de egyszersmind tudatában van egyetemes küldetésének, egybe tud fonódni a különféle kultúrákkal, ez pedig mind az Egyházat, mind a kultúrákat gazdagítja.”²

Katolikus közoktatási intézményeink komplex ellenőrzési és értékelési programja – melyet a KPSZTI szervezésében országosan megvalósítunk – pont ezeket a célokat szolgálja: a hit és a tu-

dás, a nevelés és az oktatás harmonikus egységének és minőségének mérését és biztosítását.

Felbecsülhetetlen jelentőségű az a tény, hogy *egységes szempontok szerint* végezzük az egész ország katolikus iskoláinak ellenőrzését és értékelését, s így egységes szakmai segítségadás, továbbképzés és tanácsadás mellett fejlődik és bontakozik ki az egész katolikus iskolahálózat.

És éppen országos jelenléte miatt ez a program minden bizonnyal hatással lesz az egész magyar közoktatásra is.

Mint a Magyar Katolikus Püspöki Kar Iskolabizottságának püspök-elnöke, nagyra értékelem ezt a munkát, és remélem, hogy jó gyümölcsei beérnek mind egyházunk, mind hazánk javára.

JEGYZETEK:

¹ Szabó F.: *Mai írók és gondolkodók*, Louvain, 1965, p. 173., 60. jegyzet.

² G. et Sp., p. 58.

